

CONCENTRATION OF BOTANICALLY INTERESTING PIECES OF KNOWLEDGE IN LOCALITIES OF VYSOKOMÝTSKO – MICROREGION

SOUSTŘEDĚNÍ POZNATKŮ O BOTANICKY ZAJÍMAVÝCH LOKALITÁCH MIKROREGIONU VYSOKOMÝTSKO

Doskočilová V., Wagnerová Z.

Department of Biology, Faculty of Science and Faculty of Education, University of Hradec Králové, Rokitanského 62, 500 03 Hradec Králové III, Czech Republic

E-mail: V.Doskocilova@seznam.cz, zuzana.wagnerova@uhk.cz

ABSTRACT

The aim of the paper was to concentrate pieces of knowledge of botanically interesting sites in Vysokomýtsko microregion. This paper directly builds on the existing scientific and mainly botanical studies in Vysokomýtsko microregion. Botanically significant locations were separately processed, information about existing biologically significant sites, protected areas and memorial trees were taken from the literature.

The theoretical part of the work focuses on Vysokomýtsko microregion and its topographical definition and natural conditions. The practical part deals with some interesting botanical sites in Vysokomýtsko microregion. There were 15 botanically interesting sites, 4 existing biologically significant sites, two protected areas and memorial trees. The studied sites are located in Vysoké Mýto and its surroundings. The next part is focused on existing biologically important locations Knířov – Vanice, Vinice, Vraclav and municipal park. The last part deals with the existing protected areas natural landmark U Vinic, natural landmark Vstavačová louka and memorial trees.

The Vysokomýtsko microregion survey was conducted using standard floristic and phytocenological methods. Phytocenological frames and spectra of life forms were created for botanically interesting sites. The flora's list of studied sites was listed in the summary floristic table to clarity and comparison.

Key words: Pardubice Region, phytocenological frame, spectrum of life forms, vegetation, Vysoké Mýto, Vysokomýtsko microregion

ÚVOD

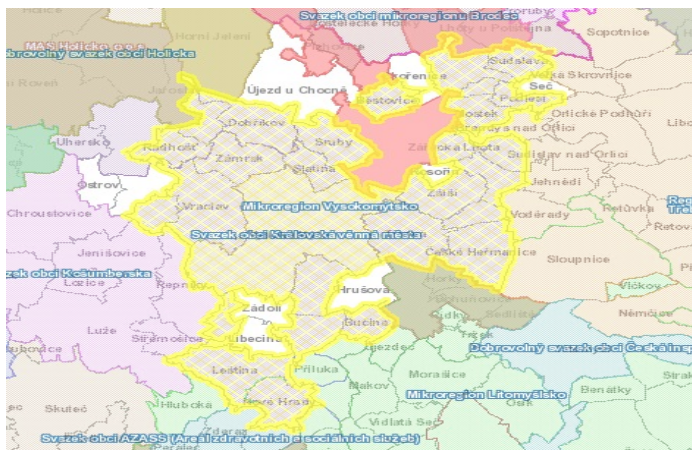
Mikroregion Vysokomýtsko je dobrovolný svazek obcí se sídlem ve Vysokém Mýtě. Mikroregion vznikl 8. března 2001 a sdružuje celkem 28 obcí. V mikroregionu žije více než 21 400 obyvatel. Převažují obce do 500 obyvatel, které tvoří cca 75 % celkového počtu obcí mikroregionu. Mikroregion má však podprůměrnou hustotu osídlení (113 obyvatel/km²). Území mikroregionu Vysokomýtsko (Obr. 1) se rozprostírá na ploše 19 100 ha. Z hlediska územního členění patří k Pardubickému kraji a zasahuje do 2 sousedících okresů - Ústí nad Orlicí a Chrudim.

Obr. 1 – Znak mikroregionu Vysokomýtsko (Zdroj: Mikroregion Vysokomýtsko)

Sdružené obce mikroregionu Vysokomýtsko (Obr. 2): Běstovice, Bučina, České Heřmanice, Dobříkov, Džbánov, Javorník, Koldín, Leština, Mostek, Nasavrky, Nové Hrady, Oucmanice, Podlesí, Pustina, Radhošť, Slatina, Sruby, Sudslava, Svatý Jiří, Tisová, Týnišťko, Vinary, Vraclav, Vračovice - Orlov, Vysoké Mýto, Zálší, Zámorsk, Zářecká Lhota

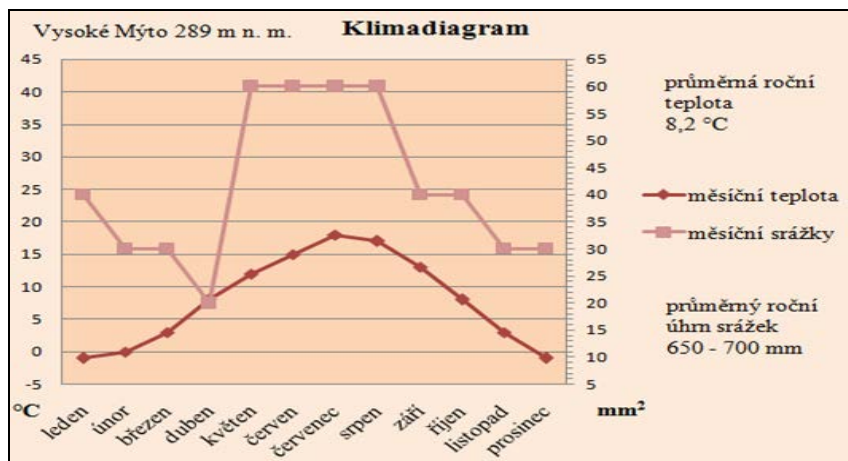
Obr. 2 - Sdružené obce mikroregionu Vysokomýtsko (Zdroj: Mapový server)

Cílem mikroregionu je realizace strategického plánu trvale udržitelného rozvoje regionu svazku obcí a dalších aktivit v oblasti ekonomického rozvoje, rozvoje venkova, kvality života, ochrany životního prostředí, rozvoje cestovního ruchu, propagace regionu a vytváření příznivých vnitřních a vnějších vztahů schválených orgány svazku obcí. Svazek obcí může vyvíjet vlastní hospodářskou činnost (Wikipedie).

Mikroregion Vysokomýtsko leží v podhůří Orlických hor a na západní straně je kryt výběžky Žďárských vrchů. Území spadá do geomorfologické oblasti Svitavská pahorkatina v České tabuli. Na severní straně je mikroregion lemován mohutným pásmem smíšených lesů. Centrum vyplňuje soustava rybníků. Jde o klimatickou oblast mírně teplou a mírně vlhkou s intenzivním využíváním zemědělských půd. Průměrná roční teplota zde dosahuje 8,2 °C a průměrný roční úhrn srážek se pohybuje kolem 650 - 700 mm (Tolasz a kol. 2007). Průměrné měsíční teploty a průměrné měsíční srážky jsou zaznamenány v klimadiagramu (Obr. 3).

Obr. 3 - Klimadiagram Vysokého Mýta (Zdroj: Tolasz a kol. 2007 – úpravy Doskočilová)

Krajina je velice malebná a zahrnuje několik evidovaných lokalit s výskytem zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin. Podle Faltysové a Mackovčina (2002) se z pohledu potenciální přirozené vegetace v nejteplejších oblastech Vysokomýtska místy zachovaly zbytky dubohabřin (*Carpinion*). Podle geobotanické rekonstrukce (Mikyška a kol. 1970) by se na území mikroregionu Vysokomýtsko vyskytovaly nejvíce dubo-habrové háje (*Carpinion betuli*). Dále by zde byly acidofilní doubravy (*Quercion robori-petraeae*) a luhy a olšiny (*Alno-Padion*, *Alnetea glutinosae*, *Salicetea purpureae*). Květnaté bučiny (*Eu-Fagion*) by se na území objevovaly pouze fragmentálně.

MATERIÁL A METODIKA

Průzkum mikroregionu Vysokomýtsko proběhl ve vegetačních sezónách v letech 2009 – 2012 za použití standardních floristických a fytoocenologických metod (Slavíková 1986). Fytoocenologické snímky a spektra životních forem byly vytvořeny pouze u botanicky zajímavých lokalit. Při pořizování fytoocenologických snímků byla použita sedmičtená Braun - Blanquetova stupnice abundance a dominance (Moravec a kol. 1994, Prach 2001). Velikost fytoocenologických snímků byla použita podle minimálních areálů fytoocenóz.

Přírodovědné poměry mikroregionu Vysokomýtsko byly čerpány z Faltysová a Mackovčín (2002). Klimatické charakteristiky byly použity z Tolasz a kol. (2007) a Quitt (1967). Syntaxony geobotanické rekonstrukce uvedené v Geobotanické mapě ČSSR (Mikyška a kol. 1970) jsou uvedeny dle příslušného listu geobotanické mapy. Charakteristika biotopů vychází z Chytrého a kol. (2007), ale je upravená na studovaná území.

Práce se zabývá především cévnatými rostlinami, proto nebyla zařazena determinace mechorostů. Vrby a ostružiníky nebyly podrobněji určeny z důvodu jejich častého křížení. K určení rostlin byl použit Klíč ke květeně České republiky (Kubát a kol. 2002), podle kterého je uvedena i nomenklatura druhů. Flóra nalezená v mikroregionu Vysokomýtsko byla porovnávána s floristickými příspěvky (Faltys 1985, Duchoslav 1990, Filipov 1993).

Texty ke stávajícím biologickým lokalitám, chráněným územím a památným stromům vycházejí z průvodců (Anonymus 1996, Anonymus 2007 a, b, c), z informačních tabulí u lokalit a Chráněných území ČR - Pardubicko (Faltysová a Mackovčín 2002). Stávající chráněná území přírodní památka U Vinic a Vstavačová louka slouží jako ukázka ochrany botanicky významných lokalit. Lokality byly pozorovány s respektem na pravidla týkající se těchto chráněných území.

Fytoocenologické snímky jsou zařazeny do fytoocenologických tabulek (Tab. 1), ve kterých je v záhlaví jako první skutečné pořadí vyhotovených fytoocenologických snímků. Pod tímto údajem jsou fytoocenologické snímky seřazeny podle pořadí v dané lokalitě. Rostliny jsou ve fytoocenologické tabulce řazeny podle abundance a dominance od nejvyšší po nejnižší. Druhy vyskytující se v dané lokalitě pouze v jednom fytoocenologickém snímku jsou zařazeny za fytoocenologickou tabulkou. Pro komplexnost jsou dále uvedeny druhy vyskytující se v okolí fytoocenologických snímků v dané vegetaci. Přesné souřadnice fytoocenologických snímků jsou uvedeny v GPS souřadnicích získaných z internetové stránky Mapy.cz. Na základě fytoocenologických snímků byla vytvořena doplňková spektra životních forem (Obr. 4 – 8).

K zobrazení lokalit byly přiloženy podrobné letecké snímky (Obr. 9) a katastrální mapy (Obr. 10). Katastrální mapy pochází z internetového katastru (Katastrální mapy), letecké snímky byly získány z internetové stránky Mapy.cz. Popis lokalit je doplněn vlastní fotodokumentací.

Ukázka vyhodnocení fytoocenologických snímků:

Lokalita č. 7 - Vlhké tužebníkové lado

Tab. 1 – Fytoocenologická tabulka (Zdroj: Doskočilová)

Životní forma	Pořadí snímku	24	25	43	58	68	
	Číslo snímku	1	2	3	4	5	
	Plocha [m ²]	25	25	25	25	25	
	Nadmořská výška [m n. m.]	278	278	278	278	278	
	Expozice	V	V	V	V	V	
	Sklon [°]	< 5	< 5	< 5	< 5	< 5	
	Pokryvnost E1 [%]	100	100	100	100	100	
	Celková pokryvnost [%]	100	100	100	100	100	
	Počet druhů ve snímku	10	14	9	11	8	
	Datum	21.8.2010	21.8.2010	11.7.2011	21.8.2011	21.5.2012	
E1							K
Hkf	<i>Filipendula ulmaria</i> subsp. <i>ulmaria</i>	4.3	3.2	5.5	2.3	5.5	V
Hkf	<i>Urtica dioica</i>	4.5	3.5	2.3	4.5	2.3	V
Hkf a Gf	<i>Aegopodium podagraria</i>	2.2	1.1	1.1	1.1	1.1	V
Hkf	<i>Chaerophyllum hirsutum</i>	1.1	2.2	1.1	1.1	1.1	V
Gf	<i>Equisetum palustre</i>	3.3	1.1	2.1	•	1.1	IV
Hkf	<i>Alopecurus pratensis</i>	1.2	2.2	1.2	2.2	•	IV
Tf	<i>Impatiens glandulifera</i>	1.1	1.1	•	3.3	•	III
Hkf	<i>Taraxacum</i> sect. <i>Ruderalia</i>	2.2	1.2	1.2	•	•	III
Hkf	<i>Epilobium hirsutum</i>	•	2.2	•	•	1.1	II
Hkf	<i>Humulus lupulus</i>	•	•	•	2.2	1.1	II
Hkf	<i>Lysimachia vulgaris</i>	•	1.1	2.2	•	•	II
Tf	<i>Impatiens parviflora</i>	•	1.1	•	1.1	•	II
NFf	<i>Rubus</i> sp.	•	1.1	•	1.1	•	II

Druhy vyskytující se pouze v jednom fytoocenologickém snímku:

snímek č. 1 Hkf *Cirsium oleraceum* 1.1, Hkf *Geranium pratense* 1.1

snímek č. 2 Chf *Lysimachia nummularia* 1.2, Hkf *Rumex obtusifolius* 1.1

snímek č. 3 Hkf *Convolvulus arvensis* 1.1

snímek č. 4 Hkf *Geranium palustre* 2.2, Hkf *Leontodon hispidus* 1.1

snímek č. 5 Hkf *Vicia cracca* 2.1

Druhy vyskytující se v okolí fytoocenologických snímků:

Hkf *Artemisia vulgaris*, Hkf *Circaea lutetiana*, Hkf *Crepis paludosa*, Hkf *Geum urbanum*, Hkf *Glechoma hederacea*, Hkf *Humulus lupulus*, Gf *Iris pseudacorus*, Hkf *Lythrum salicaria*, Hkf *Mentha longifolia*, Tf *Peplis portula*, Hkf *Phalaris arundinaceae*, Gf - Hf *Phragmites australis*, Hkf *Primula elatior* subsp. *elatior*, Ff *Salix* sp., Hkf a Gf *Symphytum officinale*

Lokalizace fytoocenologických snímků:

snímek č. 1 (49°56'3,121"S, 16°11'37,890"V)

levý břeh silnice Spálenec – Valcha - první mostek od Vysokého Mýta vpravo mezi keři

snímek č. 2 (49°56'4,488"S, 16°11'37,222"V)

levý břeh silnice Spálenec – Valcha - vlevo od posedu

snímek č. 3 (49°56'2,09"S, 16°11'38,470"V)

levý břeh silnice Spálenec – Valcha - první mostek od Vysokého Mýta vlevo

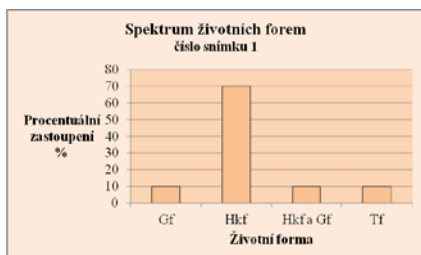
snímek č. 4 (49°55'56,100"S, 16°11'40,526"V)

levý břeh silnice Spálenec – Valcha - druhý mostek od Vysokého Mýta vpravo

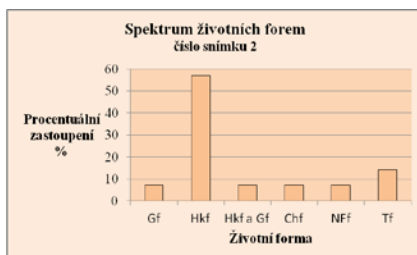
snímek č. 5 (49°55'55,255"S, 16°11'40,806"V)

levý břeh silnice Spálenec – Valcha - vlevo od stromu s chmelem otáčivým

*Obr. 4 - Spektrum životních forem
fytoocenologického snímku č. 1
(Zdroj: Doskočilová)*

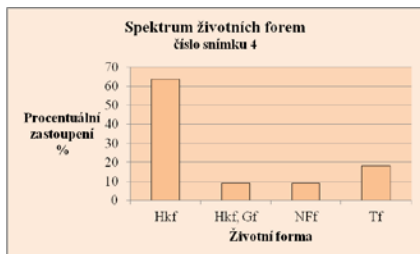
*Obr. 5 - Spektrum životních forem
fytoocenologického snímku č. 2
(Zdroj: Doskočilová)*

Obr. 6 - Spektrum životních forem
fytocenologického snímku č. 3
(Zdroj: Doskočilová)

Obr. 7 - Spektrum životních forem
fytocenologického snímku č. 4
(Zdroj: Doskočilová)

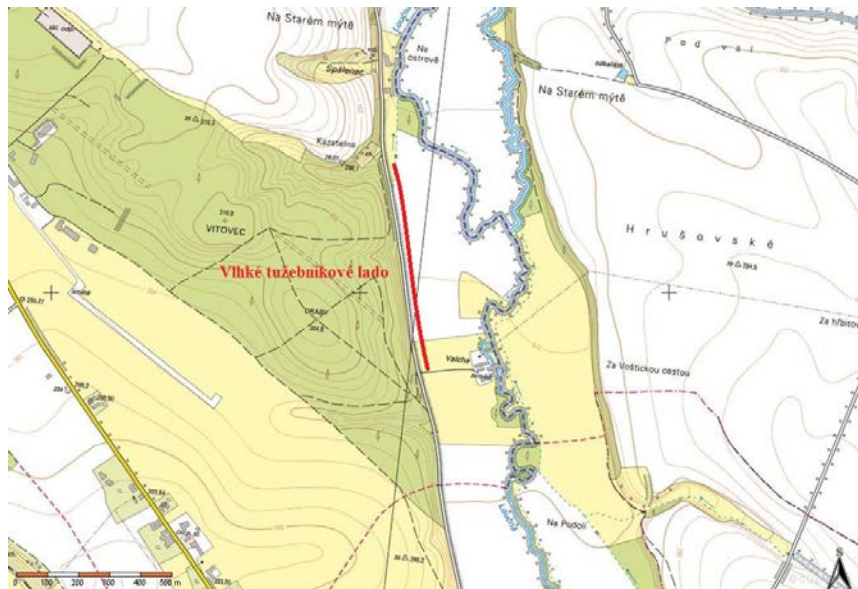
Obr. 8 - Spektrum životních forem
fytocenologického snímku č. 5 (Zdroj: Doskočilová)

Obr. 9 – Letecký snímek vlhkého tužebníkového lada (Zdroj: Mapy.cz – úpravy Doskočilová)

Obr. 10 – Katastrální mapa vlhkého tužebníkového lada
(Zdroj: Katastrální mapy – úpravy Doskočilová)

Soupis flóry studovaných lokalit je uveden v souhrnné floristické tabulce, která je abecedně seřazena podle českých názvů rostlin. Zde jsou pod čísly lokalit uvedeny jednotlivé lokality. U botanicky zajímavých lokalit (1 – 15) byl proveden samostatný floristický výzkum. U stávajících biologicky významných lokalit (16 - 19) jsou informace o druhovém složení přejaté z průvodců (Anonymus 1996, Anonymus 2007 a, b, c) a dále upřesněné. U stávajících chráněných území a památných stromů (20 – 22) jsou informace jen přejaté (informační tabule u chráněných území a památných stromů, Faltysová a Mackovčín 2002). Druhy vyskytující se v dané lokalitě jsou označeny [!]. Druhy, které se v lokalitě nevyskytují, mají označení [●]. Stupeň ochrany je uveden podle Procházka a kol. (2001). V tabulce jsou také uvedené druhy CITES (Botany). Ve floristické tabulce jsou označeny i druhy invazní [I] a druhy expanzivní [E].

VÝSLEDKY A DISKUZE

Výsledky v předložené práci vznikly převážně na základě vlastního geobotanického výzkumu.

BOTANICKY ZAJÍMAVÉ LOKALITY

A) Vodní toky a nádrže

Lokalita č. 1 - Makrofytní vegetace mezotrofní stojaté vody V1 je součástí svazu *Nymphaeion albae*. Nachází se v obci Slatina u areálu Českého svazu chovatelů 3 km severně od Vysokého Mýta. Břehy bezejmenného rybníka jsou v některých místech zpevněny. Rybník periodicky

nevysychá a jeho dno je pokryté silnou vrstvou organického bahna. Dominantním druhem je leknín bílý (*Nymphaea alba*) kořenující v organominerálním substrátu s listy plovoucími na hladině. Jeho populace zaujímá téměř jednu třetinu vodní plochy.

Lokalita č. 2 - Rybník Chobot se nachází v blízkosti lokality Vinice. Má rozlohu 49 ha a patří k soustavě Zálešsko – Vračovických rybníků. Je to rybník s intenzivním chovem ryb využívaný též rekreačně. Makrofytní vegetace přirozeně eutrofní stojaté vody V1 je ze svazu *Lemnion minoris*. Jedná se o vegetaci na hladině plovoucích rostlin. Vodní hladinu více nebo méně souvisle pokrývají pouze rostliny z čeledi okřehkovitých (*Lemnaceae*).

Lokalita č. 3 - Vysokým Mýtem a téměř celým mikroregionem Vysokomýtsko protéká řeka Loučná. Její vegetace je omezena pouze na lakušník vzplývavý (*Batrachium fluitans*). Tato vegetace vodního toku V4 náleží do svazu *Batrachion fluitantis*. Po přívalových deštích a po povodních je řeka občas zanesena pískem a zeminou, na které mohou vyklíčit i další rostliny. Jedná se většinou o rumištní druhy a trávy.

B) Pobřežní vegetace

Lokalita č. 4 - Rákosiny eutrofní stojaté vody M1.1 patřící do svazu *Phragmition communis* lemují téměř celý obvod rybníku Chobot. Vegetace rákosin je dosti chudá. Dominantně diagnostický je rákos obecný (*Phragmites australis*, Obr. 11). Místy k němu přistupuje chrastice rákosovitá (*Phalaris arundinacea*). Oba tyto duhy jsou expanzivní a šíří se do okolí.

Obr. 11 - Detail rákosiny a dominantním rákosem obecným (*Phragmites australis*, Zdroj: Doskočilová)

C) Sekundární trávníky

Lokalita č. 5 - Mezofilní ovšková louka T1.1 náleží ke svazu *Arrhenatherion elatioris*. V tomto společenstvu dominují výběžkaté trávy, které vytvářejí vícevrstvé porosty. Louka se nachází asi 1 km od Hrušové u staré silnice, která spojuje Vysoké Mýto s Hrušovou. V horní vrstvě se vyskytují širokolisté druhy jako ovšik vyvýšený pravý (*Arrhenatherum elatius* subsp. *elatius*) a srha laločnatá pravá (*Dactylis glomerata* subsp. *glomerata*), v dolní vrstvě lipnice luční (*Poa pratensis*) a psineček obecný (*Agrostis capillaris*). Pestrobarevný květnatý aspekt tvoří vytrvalé širokolisté byliny jako řeřichka obecná (*Achillea millefolium*), kakost luční (*Geranium pratense*) a chřastavec rolní pravý (*Knautia arvensis* subsp. *arvensis*). Na začátku léta se tu hojně nachází také kopretina bílá pravá (*Leucanthemum vulgare* subsp. *vulgare*), jitrocel kopinatý (*Plantago lanceolata*), jetel luční (*Trifolium pratense*) a svízel povázka (*Galium mollugo*). Louka je závislá na pravidelném kosení, protože jinak by došlo k její degradaci. Nejprve by se na louce začaly vyskytovat širokolisté trávy a pak náletové dřeviny.

Lokalita č. 6 - Vlhká pcháčová louka T1.5 ze svazu *Calthion palustris* se nachází na fotbalovém hřišti v Javorníku. Louku obklopuje smrková monokultura a dubohabřina, kterou protéká Blahovský potok. Tato louka už není pravidelně kosena, protože se hřiště už delší dobu nepoužívá. Kosení se provádí maximálně jednou za rok, proto louka postupně zarůstá vysokými bylinami a bude se postupně měnit v tužebníkové lado. Jako dominantní rostliny zde jsou trávy a širokolisté byliny. Z rostlin zde převládá pcháč zelinný (*Cirsium oleraceum*), pcháč oset (*Cirsium arvense*) a pcháč různolistý (*Cirsium heterophyllum*). Další dominantou je lipnice luční (*Poa pratensis*), krabílce chlupatá (*Chaerophyllum hirsutum*) a ocún jesenní (*Colchicum autumnale*). Z vedlejšího lesa se na louku dostává pitulník žlutý (*Galeobdolon luteum*) a semenáčky javoru mléč (*Acer platanoides*). Z trav zde roste tomka vonná (*Anthoxanthum odoratum*), psárka luční (*Alopecurus pratensis*), psineček obecný (*Agrostis capillaris*) a medyněk vlnatý (*Holcus lanatus*). Z kvetoucích druhů se vyskytuje mochna nátržník (*Potentilla erecta*), krvavec toten (*Sanguisorba officinalis*), prvosenka vyšší pravá (*Primula elatior* subsp. *elatior*), děhel lesní (*Angelica sylvestris*) a violka bahenní (*Viola palustris*). Na místech bohatých na dusík se expanzivně šíří kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*). Dále se tu invazně rozšiřuje netýkavka malokvětá (*Impatiens parviflora*).

Lokalita č. 7 - Vlhké tužebníkové lado T1.6 náleží do vegetační jednotky svazu *Calthion palustris* a podsvazu *Filipendulenion*. Nachází se kolem odvodňovacího kanálu u staré silnice spojující Vysoké Mýto s Hrušovou u mlýna Valcha. Je to zapojený porost se širokolistou vysokobylinnou vegetací. Tato fytoocenóza je především ovlivněna vlhkostí stanoviště. Tužebníkové lado vzniklo přirozenou sukcesí z vedlejší nekosené vlhké pcháčové louky. Návrat k původnímu společenstvu by byl možný pravidelným kosením. Vlhké tužebníkové lado není druhově moc bohaté. Dominantním druhem je zde tužebník jilmový pravý (*Filipendula ulmaria* subsp. *ulmaria*), podle kterého je společenstvo pojmenováno. Dále zde můžeme najít kakost bahenní (*Geranium palustre*), krabílci chlupatou (*Chaerophyllum hirsutum*), chmel otáčivý (*Humulus lupulus*), vrbinu obecnou (*Lysiuachia vulgaris*) a vrbovku chlupatou (*Epilobium hirsutum*). Jako další bylina zde přistupuje škarda bahenní (*Crepis paludosa*). K těmto druhům se v jarním aspektu přidává prvosenka vyšší

pravá (*Primula elatior* subsp. *elatior*). Z běžných druhů zde můžeme najít bršlici kozí nohu (*Aegopodium podagraria*) a kyprej vrbici (*Lythrum salicaria*). Dále se zde také nachází vlhkomilný pcháč zelinný (*Cirsium oleraceum*) a přeslička bahenní (*Equisetum palustre*). V nejuvdálenější části od vlhké pcháčové louky se hojně šíří rákos obecný (*Phragmites australis*), chrstice rákosovitá (*Phalaris arundinaceae*) a kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*). V tužebníkovém ladu se také hojně šíří invazní netýkavka žláznatá (*Impatiens glandulifera*). Vegetace je též ohrožena náletovými dřevinami, které pochází především z blízké dubohabřiny.

Lokalita č. 8 - Suchý bylinný lem T4.1 se nacházel za hercynskou dubohabřinou vlevo od mezofilní ovsíkové louky nad starou silnicí směrem z Vysokého Mýta do Hrušové. Byl tvořen zapojeným porostem středně vysokých až vysokých bylin na výslunném místě. Tato vegetace ze svazu *Geranion sanguinei* byla vyvinuta mimo kontakt s lesem na neobhospodařovaném okraji pole a louky. Dominovala zde štetka planá (*Dipsacus fullonum*), kakost krvavý (*Geranium sanguineum*) a vikev tenkolistá (*Vicia tenuifolia*). Tato vegetace však byla zničena v létě roku 2010. Suchý bylinný lem byl rozorán a zároveň do úrovně zemědělsky obhospodařovaného pole, které je za ním. Mnoho rostlin zjištěných v minulých letech se tu tento rok už neobjevilo. Další rok již bylo druhové složení pestřejší. Proto by se v budoucnu bylinný lem mohl vrátit do původního stavu.

Lokalita č. 9 - Mezofilní bylinný lem T4.2 patřící do svazu *Trifolion medii* se vyskytuje na okraji dubohabřiny s velkým podílem smrku ztepilého (*Picea abies*) u cyklostezky Vysoké Mýto – Choceň. Dominantním druhem je černýš hajní (*Melampyrum nemorosum*). Diagnostickými druhy jsou jahodník obecný (*Fragaria vesca*) a chrastavec křovíštní pravý (*Knautia drymeia* subsp. *drymeia*). Porost je druhově bohatý, protože do něho zasahují i druhy ze sousedních společenstev. Lem je ohrožován rozrůstáním dřevin, srhy laločnaté pravé (*Dactylis glomerata* subsp. *glomerata*) nebo šířením nitrofilních druhů, zejména kopřivy dvoudomé (*Urtica dioica*) a pcháče zelinného (*Cirsium oleraceum*). Lem se dá do budoucna ochránit odstraňováním náletových keřů a stromů, ruderalních a expanzivních druhů nebo také kosením.

D) Křoviny

Lokalita č. 10 - Mokřadní vrbina K1 ze svazu *Salicion cinereae* se nachází na křižovatce Bžundov. Dominantně diagnostické tu jsou vrby (*Salix* sp.), které mají neostrou hranici mezi keřovým a stromovým patrem. Dále je zde častý ostružiník (*Rubus* sp.), krušina olšová (*Frangula alnus*) a střemcha obecná pravá (*Prunus padus* subsp. *padus*). V bylinném patře jsou hojné druhy mokřadů jako blatouch bahenní (*Caltha palustris*), tužebník jilmový pravý (*Filipendula ulmaria* subsp. *ulmaria*), přeslička pořiční (*Equisetum fluviatile*), vrbina obecná (*Lysimachia vulgaris*), kyprej vrbice (*Lythrum salicaria*) a rákos obecný (*Phragmites australis*). Vyskytuje se tu také autochtonní netýkavka neďůtklivá (*Impatiens noli-tangere*), která je vytlačovaná kontaktně zdatnější invazní netýkavkou malokvětou (*Impatiens parviflora*).

E) Lesy

Lokalita č. 11 - Mokřadní olšina L1 svazu *Alnion glutinosae* má bohatý jarní aspekt. Porost je spíše nezapojený a dominují v něm žluté blatouchy bahenní (*Caltha palustris*), které olšinu rozzáří. Po zbytek vegetační sezóny je vegetace zcela zapojená. Jedna část olšiny, která je v těsné blízkosti rybníka, je hodně podmačena. Druhá část olšiny je sušší. Po jižním okraji teče potůček, který přivádí vodu do rybníka. Kvůli velkému podmočení půdy odumírají olše lepkavé (*Alnus glutinosa*) v těsné blízkosti tohoto rybníka.

Lokalita č. 12 - Hercynská dubohabřina L3.1 ze svazu *Melampyro nemorosi* - *Carpinetum* se rozprostírá nad starou silnicí spojující Vysoké Mýto s Hrušovou u mlýna Valcha. Ve stromovém patře převažuje habr obecný (*Carpinus betulus*), dub letní (*Quercus robur*) a dub zimní (*Quercus petraea*). Tyto lesní dominanty doplňuje javor babyka (*Acer campestre*), javor klen (*Acer pseudoplatanus*), buk lesní (*Fagus sylvatica*) a jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*). Přiměsí je také lípa srdčitá (*Tilia cordata*). Místy se také objevuje borovice lesní (*Pinus sylvestris*). Ve vykácených částech lesa je vysázen nepůvodní smrk ztepilý (*Picea abies*). Okraj lesa tvoří místy líska obecná (*Corylus avellana*) a bez černý (*Sambucus nigra*). Keřové patro je sporadické a tvoří ho nižší jedinci dřevin stromového patra. Na jaře se před olistěním stromů vyvíjí nápadný aspekt s geofyty, jako je sasanka hajní (*Anemone nemorosa*) a hrachor hajní (*Lathyrus vernus*). Ve svahu nad silnicí se hojně objevuje kopytník evropský (*Asarum europium*), jaterník podléška (*Hepatica nobilis*, Obr. 12) a plicník lékařský (*Pulmonaria officinalis*). Na stinných místech roste pstroček dvoulistý (*Maianthemum bifolium*) s hroznem bílých květů a obvykle dvěma srdčitými listy.

Obr. 12 - Diagnostický jaterník podléška (*Hepatica nobilis*, Zdroj: Doskočilová)

F) Biotopy silně ovlivněné člověkem

Lokalita č. 13 - Antropogenní plocha se sporadickou vegetací mimo sídla X6 se nachází v těsné blízkosti mezofilní ovskové louky v blízkosti staré silnice z Vysokého Mýta do Hrušové. Vegetace se nachází na haldě navezené sutě vpravo od závorou uzavřené cesty k hercynské dubohabřině. Usídlila se na ní pouze sporadická vegetace, protože zde není dostatečně vyvinutá půda. V této vegetaci se najde svačec rolní (*Convolvulus arvensis*), kokoška pastuší tobolka (*Capsella bursa-pastoris*), penízek rolní (*Thlaspi arvense*), pampeliška lékařská (*Taraxacum* sect. *Ruderalia*), divizna malokvětá (*Verbascum thapsus*) a lopuch plstnatý (*Arctium tomentosum*).

Lokalita č. 14 - Ruderální bylinná vegetace mimo sídla X7 se vyskytuje na březích řeky Loučné. Ruderální a synantropní byliny byly téměř zcela vytlačeny invazní netýkavkou žlaznatou (*Impatiens glandulifera*, Obr. 13), která se každým rokem více rozšiřuje. K jejímu šíření napomáhá i řeka Loučná, která roznáší semena dál po proudu. Porost je doplněn kopřivou dvoudomou (*Urtica dioica*), srhou laločnatou pravou (*Dactylis glomerata* subsp. *glomerata*), krablicí chlupatou (*Chaerophyllum hirsutum*), lipnicí luční (*Poa pratensis*) a pampeliškou lékařskou (*Taraxacum* sect. *Ruderalia*).

Obr. 13 - Netýkavka žlaznatá (*Impatiens glandulifera*, Zdroj: Doskočilová)

Lokalita č. 15 - Lesní kultura s nepůvodními jehličnatými dřevinami X9A se nachází mezi Džbánovem a Javorníkem. Tato uměle vysázená rozlehlá smrková monokultura nese název Hatě. Smrková monokultura není moc druhově rozmanitá. Povrch půdy je pokryt vrstvou velmi pomalu se rozkládajícího jehličí, které tvoří kyselý surový humus. V uniformním porostu se jen tu a tam objevuje břıza bělokora (*Betula pendula*), buk lesní (*Fagus sylvatica*), dub letní (*Quercus robur*), dub zimní (*Quercus petraea*), borovice lesní (*Pinus sylvestris*), jedle bělokora (*Abies alba*) a

modřín opadavý (*Larix decidua*). V keřovém patře se vyskytuje bez černý (*Sambucus nigra*) a mladé dřeviny stromového patra. Hustými korunami smrků nepronikne mnoho slunečního záření, proto je bylinný podrost velmi chudý. Roztroušeně zde rostou keřky borůvky (*Vaccinium myrtillus*) a vřesu obecného (*Calluna vulgaris*), které doplňuje šťavel kyselý (*Oxalis acetosella*).

STÁVAJÍCÍ BIOLOGICKY VÝZNAMNÉ LOKALITY

Lokalita č. 15 - Stávající biologicky významné lokality Knířov – Vanice, Vinice, Vraclav a Městské sady a parky byly čerpány z průvodců (Anonymus 2007 a, b, c, Anonymus 1996). Vzhledem k tomu, že v těchto materiálech byly nalezeny některé chybné údaje, byly dílčí informace o těchto lokalitách upraveny. V průvodcovských textech nejsou u všech rostlin uvedena latinská jména (neuvedená v kurzívě). Byly nalezeny i chyby v nomenklatuře (rodová jména v latinské terminologii byla uvedena s malým počátečním písmenem). Dále bylo nutno sjednotit starší názvy rostlin podle současné botanické nomenklatury cévnatých rostlin (Kubát a kol. 2002). U řady rostlin byla uvedena pouze rodová jména, proto byly rostliny dodatečně určeny do příslušného druhového jména. V neposlední řadě byly převzaty informace z těchto průvodcovských textů upřesněny i po gramatické stránce. Rovněž fotografie v těchto průvodcovských brožurách byla považována za nevyhovující (malé obrázky a fotodokumentačně nevýznamné). Z tohoto důvodu byla zhotovena vlastní fotodokumentace v celkovém pohledu na lokalitu i v detailech.

Lokalita č. 16 - Na lokalitě Knířov – Vanice je možné se seznámit s mnoha zajímavostmi. Za příznivého počasí je z pár míst pěkný panoramatický rozhled do kraje. Křížová poutní cesta do Knířova byla tvořena dvouřadou lipovou alejí, která byla v roce 1848 vykácena. K její obnově došlo až na podzim roku 2000, kdy bylo nově vysázeno 105 lip srdčitých (*Tilia cordata*). Pod Knířovem se nachází chovný rybník. Na jeho severním a jižním břehu jsou zachovány břehové porosty, které jsou tvořeny domácími druhy vrb a dalšími dřevinami. Ve stromovém patře dominují vrba bílá (*Salix alba*), topol osika (*Populus tremula*) a břiza bělokorá (*Betula pendula*). V keřovém patře jednoznačně převládají keřové vrby, např. vrba popelavá (*Salix cinerea*), vrba košíkářská (*Salix viminalis*) a vrba nachová (*Salix purpurea*). V bylinném patře je možné najít hlavně vlhkomilné rostliny. Patří mezi ně tužebník jilmový pravý (*Filipendula ulmaria* subsp. *ulmaria*), kostival lékařský (*Symphytum officinale*) a opletník plotní (*Calystegia sepium*). Na severním a východním břehu rybníka je zachovalé litorální pásmo, kde roste rákos obecný (*Phragmites australis*), chrastice rákosovitá (*Phalaris arundinacea*) a zblochan vodní (*Glyceria maxima*). Na vodní hladině rostou vzplývavé vodní rostliny indikující vysoký obsah živin ve vodě. Patří k nim okřehek menší (*Lemna minor*), závitka mnohokořená (*Spirodela polyrrhiza*) a rdesno oboživelné (*Persicaria amphibia*). Další zastavení je na jižně exponovaném svahu, který je porostlý teplomilnými společenstvy polostepních travin. Silnice z Knířova do Vanic byla dříve lemovaná sekanými květnatými příkopy, na kterých bylo možné nalézt mateřídoušku vejčitou (*Thymus pulegioides*) a bedrník obecný (*Pimpinella saxifraga*). Dnes jsou příkopy z velké části zarostlé náletovými i vysázenými dřevinami. Dominuje tu hlavně trnka obecná (*Prunus spinosa*), růže šípková (*Rosa canina*), brslen evropský (*Eyonymus europaea*), svída krvavá (*Cornus sanguinea*), jilm habrolistý (*Ulmus minor*) a třešně (*Prunus* sp.). Hlavní silnicí, kterou lemují jasaný ztepilý

(*Fraxinus excelsior*) a jeřáby (*Sorbus* sp.), se vrací zpět do Vysokého Mýta (Anonymus 2007 a - úpravy Doskočilová).

Lokalita č. 17 - Vinice se nachází na výletním místě obyvatel Vysokého Mýta - „Kujebáků“. Chodníček vedoucí na Vinice je lemován lípami srdčitými (*Tilia cordata*) a lípami velkolistými (*Tilia platyphyllos*) vysázenými v roce 1906. Ve svahu nad bývalou vilou Samokov roste chráněný vstavač nachový (*Orchis purpurea*). Již v 1. pol. 15. století se v těchto místech pěstovala réva vinná (*Vitis vinifera*), podle které nese tato lokalita své jméno. Nedaleko této oblasti se nachází přírodní památka U Vinic. Je to slatinná louka s bohatým výskytem chráněných druhů rostlin jako je prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*), všivec lesní (*Pedicularis sylvatica*), ostřice Davallova (*Carex davalliana*) a suchopýr úzkolistý (*Eriophorum angustifolium*). Z hřebene Vinic je krásný pohled na Bůčkův kopec (315 m n. m.), Dvořisko a na biocentrum Oklikov. Biocentrum je místo, které umožňuje život původním druhům planě rostoucích rostlin a volně žijícím živočichům. Biocentrum Oklikov bylo vybudováno v letech 1998 – 1999. Jedná se o malou vodní plochu s doprovodnou zelení (Anonymus 2007 b - úpravy Doskočilová). Můžete zde najít dub letní (*Quercus robur*), lísku obecnou (*Corylus avellana*), olši lepkavou (*Alnus glutinosa*), vrbu bílou (*Salix alba*) a krušinu olšovou (*Frangula alnus*). V okolí Oklikova se také vyskytují významné druhy rostlin jako je chrpa luční ostropestrá (*Centaurea jacea* subsp. *oxylepis*), chrastavec Kitaibelův (*Knautia kitaibelii*), koromáč olešníkovaný (*Silaum silaus*) a žluťucha lesklá (*Thalictrum lucidum*).

Lokalita č. 18 - Vraclav se nachází v okolí členité krajiny Vysokého Mýta. Na této trase je možné si uvědomit důležitost lesa a seznámíte se také s jeho typickými rostlinami. Za pěkného podvečerního počasí je možné ze silnice nad lesem vidět Krkonoše s nejvyšší horou Sněžkou. Na okraji komplexu zvaného Koryta byly původní dubohabrové lesy nahrazeny smíšenými porosty s převahou smrku ztepilého (*Picea abies*) a modřínu opadavého (*Larix decidua*). V důsledku silné nitrifikace a splachu živin se zde šíří bez černý (*Sambucus nigra*), kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*), netýkavka malokvětá (*Impatiens parviflora*), vlaštovičnick větší (*Chelidonium majus*) a kuklík městský (*Geum urbanum*). Z dalších zajímavých rostlin se tu vyskytuje žindava evropská (*Sanicula europaea*) a čarovník pařížský (*Circaea lutetiana*). Cestou je dále možné nalézt třeba ovsík vyvýšený pravý (*Arrhenatherum elatius* subsp. *elatius*), krabilici zápašnou (*Chaeraphyllum aromaticum*) nebo lopuch plstnatý (*Arctium tomentosum*). V místě, kde cesta s ovsíkovými lemy vstupuje do lesního komplexu je dominantní trnka obecná (*Prunus spinosa*). U památníku na Hradisku se vyskytují staré stromy jako jilm habrolistý (*Ulmus minor*), lípy (*Tilia* sp.), javory (*Acer* sp.) a modřín opadavý (*Larix decidua*). Na okraji lesního komplexu je možné najít trnovník akát (*Robinia pseudacacia*), netvařec křovitý (*Amorpha fruticosa*), šerík obecný (*Syringa vulgaris*) a pustoryl věncový (*Philadelphus coronarius*). Ve spárách hradeb kolem kostela sv. Mikuláše roste zvěšinec zední (*Cymbalaria muralis*), který se k nám dostal jako skalnička z jižní Evropy. Dominantou Vraclave je kostel Nanebevzetí Panny Marie, v jehož okolí se vyskytují okrasné rostliny. Jsou to zimostráž vždyzelený (*Buxus sempervirens*), svída bílá (*Cornus alba*), pámelník bílý (*Symphoricarpos albus*) a zlatice prostřední (*Forsythia x intermedia*). Kamennou zeď prorůstají různé druhy rozhodníků (*Sedum* sp.), mochna stříbrná (*Potentilla argentea*) a teplomilné

kostřavy (*Festuca* sp.). Nedaleko odtud se rozprostírá dubohabřina Varta (Anonymus 2007 c - úpravy Doskočilová). V jejich nejhodnotnějších částech byly zaznamenány chráněné rostliny jako prvosenka jarní pravá (*Primula veris* subsp. *veris*), krušík široolistý (*Epipactis helleborae*) a lilie zlatohlavá (*Lilium martagon*). Dalšími významnými bylinami jsou černýš hajní (*Melampyrum nemorosum*), tolita lékařská (*Vincetoxicum hirundinaria*), žindava evropská (*Sanicula europaea*), orlíček obecný (*Aquilegia vulgaris*) a jaterník podléška (*Hepatica nobilis*). Z keřů zde roste kalina obecná (*Viburnum opulus*), zimolez obecný (*Lonicera xylosteum*) a trnka obecná (*Prunus spinosa*). V lokalitě „V Dolích“ se vyskytuje střešníček pantoflíček (*Cypripedium calceolus*) a také lilie zlatohlavá (*Lilium martagon*).

Lokalita č. 19 - Městské sady a parky se nacházejí v místech bývalého hradebního opevnění. V parku u náměstí Otmara Vaňorného se nacházejí významné stromy jako liliovník tulipánokvětý (*Liriodendron tulipifera*) a dřezovec trojtrnný (*Gleditsia triacanthos*). Dále zde můžeme najít dub zimní (*Quercus petraea*) a dub letní (*Quercus robur*), který byl díky své výjimečnosti a mohutnému vzrůstu vyhlášen v roce 1996 za památný strom. Mezi chrámem sv. Vavřínce a zvonici byla na jaře roku 1990 slavnostně vysazena lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) jako lípa vlasti. Havlíčkovy sady byly zřízeny na místě původní jízdárny. Z významných stromů zde roste živá zkamenělina jinan dvoualokýň (*Ginkgo biloba*) a purpurově kvetoucí šacholan Soulangeův (*Magnolia x soulangeana*). Dominantou Masarykových sadů je platan javorolistý (*Platanus x hispanica*). Vysokomýtská botanická zahrada byla založena roku 1906. Se svými asi 300 druhy rostlin patřila v první třetině 20. století mezi významné evropské botanické zahrady. O její údržbu a zachování se do padesátých let staral Okrašlovací spolek, pak zahrada zanikla. V roce 1996 byl zpracován projekt na obnovu této botanické zahrady. Z dřevin se zde nalézají jírovec maďal (*Aesculus hippocastanum*), javor mléč (*Acer platanoides*) a jilm vaz (*Ulmus laevis*). Jungmannovy sady byly upraveny v roce 1872 – 1875 na místě původních městských valů. K jejich rozšíření došlo v roce 1906 po zrušení starého hřbitova u kostela Nejsvětější trojice. Do části hradební zdi jsou od roku 1912 zasazovány pamětní desky. Z významných stromů zde rostou tři mohutní jedinci jilmu vaz (*Ulmus laevis*) a katalpa trubačovitá (*Catalpa bignonioides*) s dlouhými tobočkami. Nejmladší z městských parků U koruny byl založen v roce 1986 v proluce po zbořených domech (Anonymus 1996 – úpravy Doskočilová). Z významných stromů zde roste pavlovnie plstnatá (*Paulownia tomentosa*), metasekvoje čínská (*Metasequoia glyptostroboides*) a jinan dvoualokýň (*Ginkgo biloba*).

STÁVAJÍCÍ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ A PAMÁTNÉ STROMY

Lokalita č. 20 - Přírodní památka U Vinic se nachází na louce u osady Na vinicích, severovýchodně od Vysokého Mýta. Předmětem ochrany je slatinná louka s vegetací svazu *Molinion* a *Caricion davallianae* s bohatým spektrem vzácných a ohrožených druhů rostlin. Mezi nejčastější patří silně ohrožené druhy – krušík bahenní (*Epipactis palustris*), vstavač kukačka (*Orchis morio*), ostřice oddálená (*Carex distans*) a ohrožené druhy – prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*), upolín nejvyšší (*Trollius altissimus*), prvosenka jarní pravá (*Primula veris* subsp. *veris*) a ostřice Davallova (*Carex davalliana*). Zajímavostí tohoto slatinného území je i

výskyt dalších 18 druhů ostříc. Dále zde roste srpice barvířská (*Serratula tinctoria*), prvosenka vyšší (*Primula elatior*), kozlík dvoudomý (*Valeriana dioica*), suchopýr úzkolistý (*Eriophorum angustifolium*) a oman vrboлистý (*Inula salicina*). Podobný typ luk byl ještě v nedávné minulosti v této oblasti běžně rozšířen, velkoplošné rekultivace na sklonku 80. let 20. století však většinu z nich zničily. Podloží je tvořeno svrchnokřídovými vápnatými jílovcí až slínovci rohateckých vrstev. Půdní povrch louky tvoří slatinný druh organozemě typické, v okolí se na svahovinách zdejších hornin vyvinula pararendzina kambizemní. Kosení porostů jednou ročně lehkou mechanizací s ručním dosekáváním zamokřených okrajů a ploch je nutné pro udržení porostů v současném stavu. V okraji chráněného území byl obnoven malý mokřad (Faltysová a Mackovčín 2002).

Lokalita č. 21 - Přírodní památka Vstavačová louka se rozprostírá na jižním okraji lesa mezi Chocní a obcí Sruby. Předmětem ochrany je poslední zbytek slatinné louky svazů *Molinion* a *Caricion davallianae* v nivě západně od Chocně, která přetrvala velkoplošné meliorace a rekultivace z 80. let 20. století. Zachovaly se zde dosud bohaté populace ohrožených druhů rostlin oddělené od okolních hospodářských luk melioračními kanály. Roste zde hladýš pruský (*Laserpitium pruthenicum*), koromáč olešníkovaný (*Silaum silaus*), vrba rozmarýnolistá (*Salix rosmarinifolia*), vstavač kukačka (*Orchis morio*), kosatec sibiřský (*Iris sibirica*), kozlík dvoudomý (*Valeriana dioica*), krušík bahenní (*Epipactis palustris*), ostřice Davallova (*Carex davalliana*), ostřice oddálená (*Carex distans*), prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*), prvosenka vyšší pravá (*Primula elatior* subsp. *elatior*), prvosenka jarní pravá (*Primula veris* subsp. *veris*) a vemeník dvoulistý (*Platanthera bifolia*). Na okraji lesa nalezneme orlíček obecný (*Aquilegia vulgaris*). Podle Faltysové a Mackovčína (2002) jsou podkladem mírného, k jihozápadu skloněného svahu vápnité jílovce rohateckých vrstev svrchní křída. Vytvořila se zde půda typu organozemě, v okolí pak gleje a pseudogleje. K zachování charakteru porostu je nutno louku jednou ročně kosit za použití lehké mechanizace s ručním dosekáváním zamokřených ploch.

Lokalita č. 22 - Památné stromy jsou velmi staré stromy nebo skupiny stromů, které mohou mít oblastní kulturně historický význam. Okolo každého památného stromu platí ochranné pásmo, kde je zakázáno provádět činnost, která by strom mohla poškodit. Mezi nejčastěji vyhlášené památné stromy v mikroregionu Vysokomýtsko patří lípy (*Tilia* sp., 46 %) a duby (*Quercus* sp., 24 %).

Soupis flóry studovaných lokalit (Tab. 2) je uveden v abecedně seřazené souhrnné floristické tabulce. Všechny rostliny jsou dále zařazeny do čeledí. Dále jsou zde pod čísly lokalit uvedeny jednotlivé studované lokality.

Tab. 2 - Ukázka úvodní části soupisu flóry (Zdroj: Doskočilová)

Český název rostliny	Latinský název rostliny	Český název čeledě	Latinský název čeledě	Stupeň ochrany	Invazní / expanzivní rostliny	Číslo lokality																					
						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
bařanka výtavná	<i>Marrubium perarmia</i>	prýskavčité	Euphorbiaceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
boček obecný	<i>Pimpinella saxifraga</i>	malikovní	Astaceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
bez černý	<i>Sambucus nigra</i>	bobovité	Sambucaceae	-	E	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
bika lidní	<i>Lactuca campestris</i>	řitičité	Juraceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
blatouch bahenní	<i>Callitriche palustris</i>	prýskavčité	Ranunculaceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
borovice černá	<i>Pinus nigra</i>	borovicovité	Pinaceae	-	I	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
borovice lemná	<i>Pinus sylvestris</i>	borovicovité	Pinaceae	-	E	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
bořilka	<i>Vaccinium myrtillus</i>	heřmánkovité	Typhaceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
brílen evropský	<i>Esomyza europaea</i>	jesencovité	Calazaceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
bršlice kozí noha	<i>Asopodum podagraceum</i>	malikovní	Astaceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
bruslicí olejka	<i>Bruceia nepus</i> subsp. <i>negus</i>	bruslicovité	Braziaceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
brěčtan populátní	<i>Hedera helix</i>	aralkovité	Araliaceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
břina bílokvětá	<i>Betula pendula</i>	bílavčité	Betulaceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
buk lemný	<i>Fagus sylvatica</i>	bukovité	Fagaceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
buk lemný červenolalý	<i>Fagus sylvatica</i> <i>Atropurpurea</i>	bukovité	Fagaceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
bukvice lékařská	<i>Betonica officinalis</i>	hluchákovité	Lamiaceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
čarovník patibýlý	<i>Cincaea luteolana</i>	pupalkovité	Onopordaceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
čekaník obecný pravý	<i>Ciclerium intybus</i> subsp. <i>intybus</i>	hvězdnicovité	Asteraceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
černobíláček obecný	<i>Prunella vulgaris</i>	hluchákovité	Lamiaceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
černýhájní pravý	<i>Melampyrum nemorosum</i> subsp. <i>nemorosum</i>	krámkovité	Scrophulariaceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
česnek lékařský	<i>Alliaria petiolata</i>	bruslicovité	Braziaceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
česnek vlnitý	<i>Alliaria vinealis</i>	česnekovité	Alliaceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
děbal lemný	<i>Angelica sylvestris</i>	malikovní	Astaceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
divina malolepká	<i>Verbascum thapsus</i>	krámkovité	Scrophulariaceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
dízelec trojhlavý	<i>Gleditsia triacanthos</i>	saprovité	Cesalpiniaceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
dub lemný	<i>Quercus robur</i>	bukovité	Fagaceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
dub nízký	<i>Quercus petraea</i>	bukovité	Fagaceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
habr obecný	<i>Corylus avellana</i>	lískovité	Corylaceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
hláď pruháky	<i>Laserpitium pratense</i>	malikovní	Astaceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
hluch jednosměrný	<i>Crotogon monogynus</i>	řízovité	Rosaceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
hrachoř jámí	<i>Lathyrus vernus</i>	bobovité	Fabaceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				
hrachoř luční	<i>Lathyrus pratensis</i>	bobovité	Fabaceae	-	-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				

Legenda:

I (invazní druh), *E* (expanzivní druh), *!* (vyskytuje se), *•* (nevyskytuje se)

botanicky zajímavé lokality - *1* (Makrofitní vegetace mezotrofní stojaté vody), *2* (Makrofitní vegetace přirozeně eutrofní stojaté vody), *3* (Vegetace vodního toku), *4* (Rákosiny eutrofní stojaté vody), *5* (Mezofilní ovsíková louka), *6* (Vlhká pcháčová louka), *7* (Vlhké tužebníkové lado), *8* (Suchý bylinný lem), *9* (Mezofilní bylinný lem), *10* (Mokřadní vršina), *11* (Mokřadní olšina), *12* (Hercynská dubohabřina), *13* (Antropogenní plocha se sporadickou vegetací mimo sídla), *14* (Ruderální bylinná vegetace mimo sídla), *15* (Lesní kultura s nepůvodními jehličnatými dřevinami)

stávající biologicky významné lokality - *16* (Knířov - Vanice), *17* (Vinice), *18* (Vraclav), *19* (Vysokomyšské sady a parky)

chráněná území a památné stromy - *20* (Přírodní památka U Vinic), *21* (Přírodní památka Vstavačová louka), *22* (Památné stromy)

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo vytvoření poznatků na základě vlastního botanického průzkumu mikroregionu Vysokomýtsko, ale i soustředění poznatků o lokalitách již zpracovaných (Obr. 14). Botanicky zajímavé lokality byly samostatně zpracovány, informace o stávajících biologicky významných lokalitách, chráněných územích a památných stromech byly čerpány z literatury. Prostudované lokality se nacházejí ve Vysokém Mýtě a v okolí Slatiny, Hrušové, Javorníku, Javorničku, Jangelce, Knířova, Vanic, Vraclave, Vinic, Srubů a rybníku Chobot.

Obr. 14 – Mapa studovaných lokalit bez památných stromů (Zdroj: Mapy.cz - úpravy Doskočilová)

Legenda:

čísla lokalit odpovídají legendě u Tab. 2

Všeobecná část práce informuje o topografických a přírodních poměrech, především o flóře a vegetaci, zevrubně o fauně a vlivu antropických faktorů. Praktická část se zabývá vybranými botanicky zajímavými oblastmi v mikroregionu Vysokomýtsko. V rámci práce bylo zmapováno

15 botanicky zajímavých lokalit, 4 stávající biologicky významné lokality, 2 chráněná území a památné stromy.

Botanicky zajímavé lokality jsou z kategorií vodní toky a nádrže, pobřežní vegetace, sekundární trávníky, křoviny, lesy a biotopy silně ovlivněné člověkem. U každé této kategorie je uveden alespoň jeden biotop. Na základě geobotanického průzkumu je charakterizována vegetace a flóra následujících biotopů: makrofytní vegetace mezotrofní vody, makrofytní vegetace přirozeně eutrofní vody, vegetace vodního toku, rákosiny eutrofní stojaté vody, mezotrofní ovsíková louka, vlhká pcháčová louka, vlhké tužebníkové lano, suchý bylinný lem, mezofilní bylinný lem, mokřadní vrba, mokřadní olšina, hercynská dubohabřina, antropogenní plocha se sporadickou vegetací mimo sídla, ruderalní bylinná vegetace mimo sídla a lesní kultura s nepůvodními jehličnatými dřevinami.

V botanicky zajímavých lokalitách mikroregionu Vysokomýtsko bylo determinováno 162 druhů cévnatých rostlin. Za zmínku stojí uvést čtyři zvláště chráněné a různým stupněm ohrožené druhy rostlin. Jsou to jedle bělokorá (*Abies alba*), jilm vaz (*Ulmus laevis*), lakušník vzplývavý (*Batrachium fluitans*) a leknín bílý (*Nymphaea alba*). Z ochrannářského pohledu je nutno upozornit na výskyt třech invazních druhů rostlin – netýkavka malokvětá (*Impatiens parviflora*), netýkavka žlaznatá (*Impatiens glandulifera*), zlatobýl kanadský (*Solidago canadensis*) a pěti expanzivních rostlin – bez černý (*Sambucus nigra*), borovice lesní (*Pinus sylvestris*), chřastice rákosovitá (*Phalaris arundinaceae*), kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*) a rákos obecný (*Pragmites australis*). Z celkového počtu determinovaných rostlin představují invazní rostliny 1,85 % a expanzivní rostliny 3,09 %.

Pro doplnění byly v práci také uvedeny stávající biologicky významné lokality Knířov – Vanice, Vinice, Vraclav a Městské sady a parky, stávající chráněná území přírodní památka U Vinic a přírodní památka Vstavačová louka a památné stromy. V těchto stávajících lokalitách se vyskytuje dalších 65 druhů cévnatých rostlin. Z toho jich je 16 zvláště chráněných nebo různým stupněm ohrožených. Z ochrannářského hlediska je důležité upozornění na invazní borovici černou (*Pinus nigra*).

LITERATURA

Anonymus: *Naučná stezka Knířov - Vanice*. ZO ČSOP, Vysoké Mýto, 2007 a.

Anonymus: *Naučná stezka Vinice*. ZO ČSOP, Vysoké Mýto, 2007 b.

Anonymus: *Naučná stezka Vraclav*. ZO ČSOP, Vysoké Mýto, 2007 c.

Anonymus: *Naučná stezka Vysokomýtskými sady a parky*. ZO ČSOP, Vysoké Mýto, 1996.

Botany [cit. 9. 11. 2008]. Přístupný z: <http://botany.cz/cs/>.

Buček a kol. Feudální výroby pro ŽP, AV ČR, Geografického ústavu: *Atlas životního prostředí a zdraví obyvatelstva ČSFR*. Brno, Československá akademie věd, Brno a Praha, 1992.

Duchoslav M.: *Floristický příspěvek ke květeně Vysokomýtska*. Československá botanická společnost, 1990.

Faltys V.: *Acta Musei Reginaehradecensis - Floristický materiál ke květeně Choceňska a Vysokomýtska*. Hradec Králové, 1985.

Faltysová H., Mackovčín P.: *Chráněná území ČR Pardubicko*. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum, Praha a Brno, 2002. ISBN 80-86064-44-1.

Filipov P.: *Floristický příspěvek ke květeně okolí Chocně a Vysokého Mýta*. 1993.

Chytrý a kol.: *Katalog biotopů České republiky*. Agentura ochrany přírody a krajiny, Praha, 2001. ISBN 80-86064-55-7.

Katastrální mapy [cit. 9. 11. 2008]. Přístupné z: <http://sgi.nahlizenidokn.cuzk.cz/marushka/default.aspx?themeid=3&MarExtent=-990320.44597457629%201239836%20346646.55402542371%209223033&MarWindowName=Marushka>.

Kubát K. a kol.: *Klíč ke květeně České republiky*. Academia, Praha, 2002. ISBN 80-200-0836-5.

Mapový server [cit. 24. 6. 2012]. Přístupný z: http://mapy.crr.cz/tms/crr_a/mikro/index.php?interface=tmv&Theme=mikroregiony&alues=166&lg=#c=3582817%252C5531154&z=4&l=ajax_mikro,ajax_mikro_plochy&=&.

Mapy.cz [cit. 9. 11. 2008]. Přístupné z: <http://www.mapy.cz/>.

Mikroregion Vysokomýtsko [cit. 4. 9. 2010]. Přístupný z: <http://www.vysokomytsko.cz>.

Mikyška R. a kol.: *Geobotanická mapa ČSSR*. Academia, Praha, 1970.

Moravec J. a kol.: *Fytocenologie*. Academia, Praha, 1994.

Prach K.: *Úvod do vegetační ekologie (geobotaniky)*. Jihočeská univerzita, České Budějovice, 2001.

Procházka F. a kol.: *Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky*. Příroda, Praha, 2000.

Quitt E.: *Klimatické oblasti ČSR*. Brno, Studia geographica, 1971.

Slavíková J.: *Ekologie rostlin*. SPN, Praha, 1986.

Tolasz R.: *Atlas podnebí Česka*. Český hydrometeorologický ústav a Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc a Praha, 2007. ISBN 978-80-86690-26-1.

Wikipedie [cit. 6. 3. 2011]. Přístupná z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/>.